

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.
V administraciji prejemati velja:
Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 73.

V Ljubljani, v petek 1. aprila 1898.

Letnik XXVI.

Vabilo na naročbo.

S 1. aprilom pričanja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta 3 gld.
Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.
Pol leta 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravnništvo „Slovenca“.

Državni zbor.

Dunaj, 31. marca.

Schönerer osamljen.

Mnogo se je že govorilo in pisalo o slovanski vzajemnosti. Lepa, krasna ideja, ki napaja z navdušenostjo posebno mlada srca. In vendar je bila doslej ta vzajemnost lesena zgradba, zidana na pesek, krita s preperelimi deščicami, zgradba, katero je stresel in raznesel vsak političen vihar, v katerega vrtincu so se sukali kosci do tal razrušene stavbe. Vzroki so obče znani, a posledice čutimo vsak dan in povsod. Nekaj tolažbe in odškodnine pa nam nudijo avstrijski Nemci, ki so razkosani v razne stranke. Minolo leto odmevala je po vsej Avstriji od Krkonošev do Adrije pesem o nemški vzajemnosti v boju za »zatirani« narod, na raznih shodih so se bratili in objemali nemški liberalci z demokrati, prisegali na skupno zastavo. A včeraj je Schönerer s svojimi peterimi tovariši raztrgal vzajemno vez, s topovi je streljal na nemško trdnjavo ter metal goreče baklje v nemški

tabor. Jezilo ga je, da so mu združene opozicijske stranke odpovedale pokorščino, odrekale mu diktaturo, ko je zahteval podpise za zatožbo proti bivšemu ministerskemu predsedniku baronu Gautschu. Včeraj je Schönerer jasno dokazal, da je navaden političen komedijant, ki išče le slave in hvale, in če je ne najde, s pestjo in stolom bije po glavah nehvaležnega občinstva. Schönererjanci so včeraj skupili, kar so že davno zaslužili. Osramočenje pred javnim svetom od voditeljev nemških opozicijskih strank. Kaiser, Steinwender, Funke in Lueger so iz nemškega tabora s topovi razpršili drznega diktatorja, izdajalsko bando. Bil je pač že skrajni čas z ozirom na koristi skupne države, da se Nemci otresejo terorizma zdivjane klike, kateri je politika le umazana kupčija, krošnjarstvo s pangermanskimi idejami. Opravičeno je zaklical dr. Lueger proti Schönererju: »Kot Nemec se sramujem, da tak človek sedi v zbornici«. In Wolfa je zavrnil umestno: »Meni je očitno, da kot župan nosim zlato verigo. Njemu pač ne bodo obesili zlate verige, temveč priklenili ga bodo na drugo verigo«. Te besede so Wolfa poparile, v zbornici pa vzbudile splošno odobravanje. Po vsem tem je mogoče, da pridejo obravnave v normalni tir; a gotovosti danes ni še nobene.

Državni proračun.

Začetkom današnje seje je finančni minister dr. Kaizl obrazložil letošnji državni proračun. Za danes omenim iz njegovega poročila, kajti tiskan proračun ni še predložen zbornici: Ko je bivši finančni minister Bilinski v oktobru predložil proračun za tekoče leto, znašal je prebitek blizu štiri milijone. Finančno ministerstvo je nekoliko predrugačilo prejšnje postavke. Potrebščina se proračunava na 721·9 milijona, pokritje na 722·3 milijona, torej znaša prebitek 448·900 gld. Poleg tega se proračunava za investicijski zaklad okroglih 24 milijonov, ki pa niso pokriti. Pri tej

priliki fin. minister apeluje na opozicijo, naj omogoči prej ko mogoče dovoljenje proračuna, kajti sicer bode fin. uprava prisiljena črtati več postavk za razne namene. (Levičarji ugovarjajo.) Minister opetovano naglaša, da je obstrukcija preprečila emisijo rente za investicijski zaklad in vsled tega je torej nepokritih nad 24 milijonov. (Klici: Blagajnični preostanki! — Za armado pa imate denarja!) Minister naglaša, da novih dolgov noče delati in bode moral za letos opustiti več namestnih akcij, ako zbornica o pravem času ne dovoli proračuna. (Ugovori med levičarji.) Finančni minister tudi izpove, da bode osebna dohodarina letos znesla komaj 18 milijonov. Poslanci izražajo dvome o tej izjavi, kajti govori se, da bode ta novi davek znašal gotovo še enkrat več.

Z radostjo pozdravijo poslanci sporočilo fin. ministra, da je danes izdal ukaz na finančna ravnateljstva glede delovanja cenilnih komisij, radi katerih se čuje mnogo pritožeb. Minister je ukazal fin. organom, naj izvršujejo novi zakon glede osebne dohodarine postopajo previdno in kulantno nasproti davkoplačevalcem, češ, da zakon ne obdačuje imetja, temveč resnične čiste dohodke. Minister omenja vedno manjših dohodkov od sladkorja ter našteva vzroke temu nazadovanju, vsled katerega trpi tudi poljedelstvo, ki proizvaja peso.

Posebno zadovoljnost izraža zbornica, ko fin. minister obljubi, da še letos izvrši uredbo plač državnim uradnikom in služabnikom, da hoče odpraviti časniški kolek in mitnice na državnih cestah, češ, da je to zastarela stvar. Čujejo pa se splošni ugovori, ko minister naznani, da bode zahteval izdatno višje svote za armado in mornarico. Ves govor je napravil utis, da se hoče minister po možnosti ozirati na ljudske potrebe. Natančnejše podatke povzamem proračunu, ko se nam predloži.

Na to se je vršila volitev proračunskega od-

LISTEK.

Nansenovo potovanje na sever.

(Govoril kanonik J. Sušnik v »Katoliškem domu«.)
(Dalje.)

Prve dni junija sta dobila toliko nezamrznjenega morja, da sta čolna spustila v vodo, toda kmalu je bilo vožnje konec in zopet sta nadaljevala svoje popotovanje po ledu. Ker je veter od severa vlekel, sta postavila na čoln palice in jadra razpela, na ta način ju je veter po ugodni planjavi gnal vedno dalje proti jugu.

Dne 11. junija sta našla zopet na daleč nezamrznjeno morje, toraj sta zopet čolna spustila v vodo in plula dalje. Okoli poldneva izstopita na led, privežeta čolne in se podasta na bližnji grič, da si svet nekoliko ogledata. Nista prišla še daleč, ko strahoma zapazita, da je veter oba čolna odtrgal ter jih žene po morji. V čolnih sta imela vso svojo opravo, živež, orožje, odeje, orodje, pri sebi razun obleke na sebi ničesar. Ako jima veter odžene njuno imetje, tedaj sta zgubljena. Oba sta hitela nazaj, Nansen vrže nekaj vrhnje obleke raz

sebe in plane v vodo, da bi čolne dohitel. V ledeni vodi bi bil skoraj strpnel in le zavest, da je za oba edina rešitev le, ako čolne doseže, ga je vzdržala, da je s skrajnim naporom vseh moči slednjič že precej daleč čolna dosegel. Od silnega napora in mrzle vode je bil tako prevzet, da bi skoraj v čoln ne mogel zlesti. Vendar posrečilo se mu je tudi to in veslaja nazaj se je z gibanjem branil, da ni otrpnil. Nansenov tovariš prizna, da je bil to najnevarnejši trenutek vsega popotovanja. Stati na ledu in gledati, kako se njegov spremljevalec bori za življenje in smrt obeh, ne da bi le količkaj mogel pomagati, to so bili zanj grozni trenutki. Rajše bi bil še enkrat ležal pod medvedom. Ves otrpnjen je stopil Nansen na led, zamenil urno mokro obleko s suho, kolikor jo je bilo na razpolago, in zlezal v spalno vrečo, da se ogreje. Malo tople pijače, katero mu je Johansen naglo pripravil, ga je zopet ogrelo, in ko sta obleko na solcu in vetru posušila, sta pot zopet nadaljevala. Neljubih posledic za zdravje ta prigodek ni imel.

Tri dni pozneje, ko sta plula dalje, ju napade nenadoma velik mrož, ki se je tikoma Nan-

senovega čolna prikazal iz vode, spel se čez čoln, ter ga skušal potegniti v vodo. Nansen je udaril mroža z veslom po glavi ter toliko krenil v stran, da divja žival ni njega samega s silnim oklom prebodla, a pretrgala mu je pa čoln, da se je voda vtila vanj. Vendar sta bila tikoma ledu, kamor sta se rešila, strgani kajak zakrpala in svojo mokro opravo sušila. Bil je to zadnji prigodljaj, kajti bila sta na koncu nevarnega popotovanja pred nego sta se nadjala.

Bilo je dne 17. junija, ko sta opoldan na ledu počivala in kuhala južino — mroževo meso — kurjava jima je bila že od jeseni ves čas mroževa tolšča — vreme se je nekoliko zjasnilo in Nansen je hotel z bližnjega griča si okolico in lego otokov ogledati. Naenkrat se mu zazdi, da je čul v veliki daljavi psa zalajati. Oba planeta kvišku, je li to resnica ali le domišljija! Naglo zaužijeta svojo južino in Nansen se napravi za glasom, njegov spremljevalec pa čuje pri čolnih. Ni še prišel daleč, ko zapazi v snegu stopinje, ki niso niti lisičje, niti medvedove. Tedaj mora biti le pes, kajti volkov v onih krajih ni. Kolikor so moči dopuščale, hiti proti nizkemu griču in sedaj

seka 48 članov. Izvoljeni so iz naše zveze isti, ko lansko leto, namreč Barvinski, Borčič, dr. Gregorčič in dr. Krek.

Prazna slama.

Okoli jedne ure nadaljevala se je debata o ministerski izjavi. Doslej so govorili »de lana caprina« grof Stürgh, Mauthner in dr. Vašaty, kateri govori češki.

Ob 3. uri se seja pretrga do 7. ure.

Osebna dohodarina.

Kakor sem že včeraj omenil, je na predlog barona Dipaulija agrarna zveza izvolila poseben odsek, ki je sestavljal poseben predlog. Ta predlog, katerega bodo jutri vložili posamezni klubi desnice, se glasi:

Fiskalna izvršitev davčne reforme je opravičila strah gledé direktnih osebnih davkov, da bodo ti davki v prvi vrsti zadeli srednji stan, podlago človeške družbe. Opravičenih pritožb iz obrtniških, trgovskih in industrijskih krogov ne bomo tukaj naštevati, pač pa pritožbe zemljiških posestnikov. Zemljiška posest je z novim dohodninskim davkom dvakrat obdačena, poleg tega je nemogoče prikriti dohodke zemljišč; a kar je posebno važno, je to, da se zakon ne izvršuje v duhu in po namenu zakonodajalca.

Že v odseku so zastopniki poljedelskih koristij naglašali, da treba olajšav za kmečke posestnike. In te olajšave so skušali doseči s tem, da bi kmetom olajšali napovedbe dohodkov, že z zakonom koristili kmetu in da bi kmetom, ki nimajo 250 gld. čistega katastralnega dohodka, ne trebalo vlagati napovedeb.

V jedni zadnjih sej je v odseku finančni minister izjavil v imenu vlade, da se bode oziral na te želje ter izdal potrebna navodila finančnim organom. To je izjavil v imenu vlade z dostavkom, da se bode vsaka vlada ozirala na te olajšave, ker je zakon delo kompromisa in ima namen, vsaj nekoliko olajšati kmetom bremena. Ta izjava in druge vladne obljube so v zapisniku davčnega odseka.

Toda vlada se ne ozira na to izjavo in obljube prejšnje vlade, niti na zakon ne, temveč merodajna je zopet stara fiskalna morala fin. organov, ki dela proti duhu in namenu zakona. V nasprotju z zakonom zahtevajo tudi od takih napovedbe osebne dohodarine, ki gotovo niso vezani po zakonu. S tem se le napovedbe množé in pa delo davčnih komisij. Mnogokje so vladni organi smešili napovedbe davkoplačevalcev ter jih zavračali ali pa navijali davčni vijak. V nasprotju z zakonom so od mnogih zahtevali, da popravijo svoje napovedbe, ter branili, da odštejejo primerne stroške za delavce in živež otrok; pretili so jim celo s kaznijo, ako ne ustrezajo neopravičenim zahtevam.

Popolnem v nasprotju z zakonom so finančni organi zabranjevali odšteti obrabo gospodarskega orodja, stroške za vzdrževanje poslopij in kar je najbolj čudno, stroške za obnovljenje opustošenih vinogradov. Vlada je celó s tajno okrožnico ukazala svojim finančnim organom, da morajo zahtevati napovedbe tudi od onih kmečkih

čuje v istini psa zalajati, še par korakov in razgrič vidi psa samega in nekoliko za njim moža v lovski opravi. Bil je Jackson, načelnik angleške ekspedicije, katera je prezimila v Fran Josipovi deželi v nalašč v to prirejenih kočah in imela nalogo vse otoke kolikor mogoče natanko preiskati.

Ko sta se pozdravila in spoznala, povabil je takoj Jackson Nansena, naj se nastani pri njem, da se okrepča in odpočije od daljne poti. Po Johansenu pa je obljubil takoj poslati nekoliko mož, da tudi njega in čolne privedejo v »naselbino«. Da je Nansen to ponudbo sprejel z veseljem, si lahko mislimo, vsaj se mu ima želja spolniti, da se bode zopet enkrat osnažil, preoblekel in umil, kar se doslej že 15 mesecev ni zgodilo. V istini je bil popolnoma podoben divjaku. Njegova ponošena obleka je bila pokrpana na vseh straneh, s toliščo in živalsko krvjo napojena, sajasta in umazana do skrajne meje, po obrazu in rokah se je držala debela plast maščobe, saj in umazanosti, katero je skušal zastonj celo z nožem ostrgati. Da so bili tudi lasje in brada temu primerni, si lahko mislimo.

(Dalje sledi.)

posestnikov, ki imajo od zemljišč manj ko 250, a nobenih drugih dohodkov.

Zaupni možje so se uporabljali kot davčni inkvizitorji. S kratka: davkoplačevalci so imeli in imajo mnogo sitnostij vsled označenega postopanja fin. organov. Zato podpisani predlagajo:

Visoka zbornica skleni:

1. Visoko finančno ministerstvo se pozivlje, da našteje nedostatke odpravi s potrebnimi navodili načelnikom cenilnih komisij ter zaukaže, da morajo cenilne komisije vršiti svojo nalogo proste vsega pritiska na korist davkoplačevalcev.

2. Finančno ministerstvo se pozivlje, da cenilne komisije uničijo vse napovedbe onih zemljiških posestnikov, ki nimajo 250 gld. čistega katastralnega, a nobenega drugega dohodka.

3. Finančno ministerstvo naj zaukaže, da fin. organi postopajo v duhu in smislu zakona ter ga tolmačijo blagohotno za davkoplačevalce.

Ta predlog so v imenu vseh naših tovarišev predložili: Einspieler, Pfeifer, Robič, Spinčič, Stojan, Vuković.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. aprila.

Državni proračun. Pričetkom včerajšnje seje je novi finančni minister dr. Kaizl znova predložil proračun za tekoče leto, kakor ga je bil izdelal bivši finančni minister vitez Bilinski in z daljšim ekspozejem predložil poslanski zbornici dne 1. oktobra l. l. Obširneje utemeljevanje je, kakor je dr. Kaizl sam naglašal, s tem odpadlo, vendar pa je bilo pojasniti več izprememb v proračunu, ki so se morale izvršiti v prvem četrtletju letošnjega leta. Največ pojasnil je bilo treba glede nekaterih posebno važnih sprememb pri investicijskem zakladu, čegar potrebščina se namerava pokriti skoro s štirimi milijoni iz prebitka državnega proračuna. Finančni minister je omenjal seveda tudi nove osebne dohodarine ter izjavil, da se po dosedanji cenitvi sme proračunavati dohodek iz tega vira približno na 18 milijonov goldinarjev, in zatrdil, da bodo davčni organi dobrohotno postopali napram davkoplačevalcem in sem ter tje zatisnili tudi jedno oko. — Minister pravi, da je ravno pred nekaj dnevi naročil fin. oblastvom, kako naj postopajo pri odmerjevanju novega davka. Napovedal je minister dalje, da bo skušal izvesti zakon o povišanju plač ter odpraviti časniški kolek in erarično mitnino na cestah, ob enem pa je tudi napovedal neobhodno potrebo povišanja indirektnih davkov. Brez te poslednje točke ne more izhajati noben finančni minister, ker se neprestano množé stari in uvajajo novi ogromni stroški. Konečno je minister prosil zbornico, naj čim preje reši proračunski provizorij, potem pa prične resno delati na proračunu samem, da se tako reši jedna glavnih nalog, ki čakajo rešitve v sedanjem zasedanju.

Španija in Severna Amerika. Vključ raznim poročilom iz Washingtona in Madrida, da položaj ni tako nevaren, kakor se ga splošno slika, in da se morda poravna kriza mirnim potom, je vendar le nasprotno resnično. Kakor znano, zahteva vlada Mac Kinleya, naj Španija popolno pozabi na otok Kubo ter jo proti odškodnini kakih 40 milijonov funtov sterlingov prepusti samo sebi, oziroma jej da popolno neodvisnost. Pred vsem pa zahteva Mac Kinley, naj Španci takoj ustavijo vojsko ter osvobodijo kubanske vjetnike. To vprašanje je za špansko vlado zelo težavno. Kar tako izpustiti iz rok posest, ki ji je do pričetka vstaje donášala tako obilne koristi in ki jo je že pri osvojitvi, posebno pa še sedaj ob splošni, dolgotrajni vstaji stala toliko denarnih in krvnih žrtev, nikakor ne gre, in Sagasta dobro ve, da se upre proti taki nameri cela Španija. Ako pa tega ne stori, je vojska z Amerikanci neizogibna, kajti tudi o Mac Kinleyu se trdi, da ne bo mogel dolgo časa krotiti 70 milijonov prebivalcev, ki vsi kriče po neodvisnosti Kube. Položaj je toraj za Špance pretežaven. Res se poroča o splošnem navdušenju mej prebivalci za pričetek vojske, toda ta pogum bi kmalu izginil, še poprej pa denar iz že itak ne posebno polnih državnih blagajn. Umevno je, da se Sagastova vlada ozira po kaki pomoči in dobrem svetu, toda na velevlasti se ne more zanašati, ker te imajo dovolj opravila same seboj,

poleg tega pa je večina zapletena v krečansko oziroma vzhodno-azijsko vprašanje, tako, da jim konečno že ne preostaja kaj močij na razpolago. Jedina pot je toraj pot diplomatskega posredovanja mej nasprotnima si strankama. In res poroča neki genuveški list, da je poslanik grof Revertera v ime našega vladarja prosil papeža, naj ponudi posredovanje mej Španijo in Zveznimi državami. Ta vest pa se v merodajnih krogih dementuje ter zagotavlja nasprotno, da je odgovoril papež nekemu španskemu prelatu, ki je omenil, da zaupa le na tako posredovanje, da on sicer želi prevzeti to mirovno nalogo, toda treba pa je, da sta s tem predlogom zadovoljni obe stranki. V Rimu bivajoči ameriški prelati zatrjujejo, da bi se Mac Kinleyeva vlada ne hotela ukloniti ter da bo vstrajala pri svojih prvotnih zahtevah. Španiji prijazni kabineti bodo sicer gotovo vse poskusili, da se odvrne preteča nevarnost, toda s kakim uspehom, pokazala bode še le prihodnost.

Cerkveni letopis.

O cistercijanskem redu.

(Ob 800letnici njegovi spisal Jos. Benkovič.)

(Dalje.)

III.

Obleka cistercijanov je dolga, do gležnjev segajoča bela, ali prav za prav siva tunika iz volne; pas je črn volnen širok trak. Čez belo tuniko visi na ramah črn škapulir z jednako kapuco. Lajiki imajo rujavo, novinci pa belo obleko. Obleka je torej jako prikupljiva, slikovita.*) Belo barvo ima njih habit baje zaradi tega, ker ta red posebno časti Mater Božjo in nje češčenje pospešuje. Vsaka cistercijanska samostanska cerkev je posvečena Materi Božji.

Hrana cistercijanov je jako priprosta in skromna. Hranijo se največ z rastlinstvom. Vključ temu, da mnogo delajo, imajo vendar le mnoge in dolge poste.

Posebni pomen ima v vsakem samostanu tega reda »križni hodnik« (Kreuzgang) za domače njih skupne molitve. Neki pisatelj pravi o njih: »Službo božjo opravljajo s toliko dostojnostjo in pobožnostjo, da se zdi človeku, kakor da bi v njih koru slišal angelske glasove. S svojimi psalmi in pesmami prisilijo človeka, da jih posnema in hvali Boga.«

Molijo zelo počasi, kakor da bi vsako besedo sproti premislili in pili sladkost, ki se izliva iz psalmov. Zaradi tega so ljudje mislili, da vrage trepetajo pred temi skrivnostnimi molitvami in da jih angeli zapisujejo z zlatimi pismenkami.

Večji del dneva prežive molčé v molitvi in tihem premišljevanju. Za cerkvijo je v samostanu najbolj obiskovan kraj knjižnica, kjer čitajo, studirajo in pišejo. O dnevnem samostanskem redu, ki se ponavlja dan za dnevom v isti vrsti, dalo bi se mnogo povedati; a mrtva črka ne more nikakor popisati onega vzornega duha pokorščine, ponižnosti in ljubezni, ki vse navdihuje.

Sicer so mnogi samostani od te prvotne strogosti več ali manj odnehali. Vendar pa je v samostanu, od koder se redovniki k nam naselijo, prvotna redovna strogost še ohranjena in se bo torej v Stičini ohranila.

Jednako kakor za moške je vreden cistercijanski red tudi za ženske, ki se nazivajo »cistercijanke«. Ustanovil ga je sv. Bernard l. 1113. za svoje sorodnice in kmalu potem se razširil po vsem svetu, zlasti po Francoskem in Španskem. Za časa reformacije je bil red cistercijank skoro zatrt; a po reformaciji se je oživil iznova in ima sedaj zlasti na Nemškem mnogo postojank.

Zadnji imenik cistercijanskega reda priča, da je bilo l. 1897 v Evropi 969 cistercijanov in 696 cistercijank; skupaj torej 1665. A v tem številu niso všteti trapisti in cistercijani zunaj Evrope. Trapisti in trapistinj imajo sedaj nad sto samostanov, v katerih živi okoli 3500 redovnikov, oziroma redovnic.

Najbolj mnogoštevilna je avstrijsko-ogerska cistercijanska provincija, šteje 705 udov. Med temi je 24 doktorjev bogoslovja, 22 doktorjev modroslovja, 3 doktorji prava, več doktorandov, 3 vseučiliški profesorji in 118 izprašanih gimnazijskih profesorjev. 22 med njimi jih je odliko-

*) Cistercijane so nekaj na Kranjskem imenovali »bele menihe«. Prav za prav pa so beli menihi le dominikani; cistercijani pa se nazivajo »sivi menihi«.

vanih z raznimi svetnimi odlikami, zelo mnogo pa nosijo častne naslove podeljene od cerkvenih knezov. Nekaj posebnega je v cistercijskem redu to, da redovni predstojniki promovirajo doktorjem »ordinis« tistega člana iz reda, ki se odlikuje po svojem znanju in znanstvenem delovanju v jedni ali drugi stroki ter tudi po svojem strogo redovnem življenju.

V Avstriji je sedaj 15 cistercijskih opatij, v katerih se je od l. 1860 dalje število redovnikov pomnožilo za 189 članov; znamenje, da se red iznova razvija in krepi. Največ redovnikov šteje opatija Zirc, namreč 138, ki pa služijo deloma po raznih župnijah, ki so domačemu samostanu inkorporirane. (Konec sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 1. aprila.

(Z Dunaja) se nam poroča, da so posl. Robič in tovariši interpelovali ministerskega predsednika kot ministra za notranje stvari, zakaj je graška policija dijaškemu društvu »Triglav« prepovedala na shodu dne 26. marca razgovor o dogodkih na vseučiliščih, dasi je to dovoljeno nemškimi dijaškim društvom.

(Voditelj) nov znanstveno-bogosloven list se v Mariboru ravno kar dotiskuje in razpošlje prve dni prihodnjega tedna.

(Pomožni djakovski biskup) dr. Angel Voršak je bil v škofa posvečen dne 26. t. m. Pri konsekraciji sta azistovala biskupu Strossmayrju nadbiskup vrhbosanski dr. Jos. Stadler in ljubljanski knez in škof dr. Anton Jeglič.

(Duhovne vaje) v nemškem jeziku se prično jutri zvečer v cerkvi sv. Florijana ter se dovršijo v sredo zjutraj. Vsaki dan je zjutraj ob 6. uri govor in sv. maša in zvečer ob 7. uri govor z blagoslovom. — Duhovne vaje vodijo očetje jezuiti.

(Dnevni red) občinskega sveta izredni seji, katera bo v torek dné 5. aprila 1898 ob šestih zvečer v telovadnici prve mestne deške petrazr. v Komenskega ulicah: Personalnega in pravnega odseka poročilo o letošnjih dopolnilnih volitvah za občinski svet.

(Slovensko gledališče) bo jutri zaključilo svojo letošnjo sezono. Zadnja predstava bo na korist domačim umetnikom gg. Danilu, Lovšinu, Verovšku, Kranjcu ter gospodični Nigrinovi. Igrala se bo šaloigra v treh dejanjih z godbo in petjem »Tabor v Puebli«. Snov je zavzeta iz življenja mehikanskih prostovoljcev. Ker so beneficijantje res zaslužni in po žrtvovalne moči slovenskega gledališča, naj jih jutri počasti razprodano gledališče. Slovensko občinstvo, pokaži, da ceniš na slovenskem odru domače moči, ker so naše in le s temi je mogoč pravilni razvoj slovenskega gledališkega podjetja.

(Kričansko-socijalna železničarska zveza) v Ljubljani priredi v korist društveni podporni zalozi dne 3., 4. in 5. aprila 1898 v dvorani »Katoliškega doma« v Ljubljani trpljenje Kristusa v 14 podobah s spremljevanjem harmonija. Predstavo vodi gospod J. Šusteršič. — Kostumi so z Dunaja in povsem novi. — Vstopnina: Sedež v prvi do četrti vrsti 80 kr., v peti do deseti vrsti 60 kr., od najdalje vrste nadalje 40 kr., na galeriji 80 kr. Stojališče v dvorani in na galeriji 25 kr. — Preplačila se hvaležno vsprejemajo. — Otvoritev blagajne ob 6. uri zvečer. — Začetek ob polu 8. uri zvečer. — Vstopnice se dobivajo v prodajalnici gospoda Štefeta nasproti stolni cerkvi in v prodajalnici g. Speila.

(Osebnosti) Gosp. Fr. Korošec, učni prefekt v dijaškem semenišču v Mariboru, je imenovan nadžupnikom pri Sv. Križu tik Slatine, kjer bo 1. maja slovesno vmeščen. — Dr. Rad. Pipuš se je kot odvetnik naselil v Mariboru in ima svojo pisarno v Tegethofovih ulicah hišna št. 10.

(Zdravje v Ljubljani) od 20.—26. marca. Novorojenih je bilo 16, mrtvorojena 2. Umrlo jih je 22, med njimi za vrtico (davico) 1, za jetiko 4, za vnetjem sopilnih organov 1, vsled nezgode 1, vsled samomora 1, za različnimi boleznimi 14; med njimi so bili 4 tujci in 9 iz zavodov. — Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za vrtico 5, za varicello 2, za šenom 1.

(V Šmarji pri Kopru) dobé novega župnika, slovenskega rojaka M. Šašlja, ki pastiruje se-

daj v Vatrovljah. Šmarčane je sam Bog uslišal, da jih je obvaroval še za sedaj nesreče, katera zadeva Istro v tem pogledu, zlasti v poreško-puljski škofiji. Seveda gleda nanje tudi do brotljivo oko moža, ki ima srce na pravem mestu, dasi mora prestat radi tega sam mnogo krivic. Šmarčanom pa čestitamo iz srca!

(Župnijski izpit) je naredil preč. gospod Ivan Normali, duhovnik pri novem sv. Antonu v Trstu. Čestitamo vrlemu domačinu!

Društva.

(Vabilo k zabavnemu večeru.) kateriga priredi tamburaški klub »Zvezda« v soboto dné 2. aprila t. l. pri »Virantu«. Vspored: 1. M. Adamič: »Zvezdi«, koračnica tamburaškega kluba »Zvezda«. 2. M. pl. Farkaš: Napuljska mornarska pesem. 3. M. Adamič: Čerkeska, polca française. 4. M. pl. Farkaš: Krasni sarafan, zbor za brače. 5. D. Barborič: Koračnica slovenskih narodnih pesmi. 6. Weber: Poziv na ples, valček. 7. M. pl. Farkaš: Domovini in ljubavi. 8. M. Adamič: Polna kupa, polca française. 9. M. Adamič: Spavaj. 10. V. G. Brož: Napried, koračnica. Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina 30 kr. za osebo. — K mnogobrojni udeležbi vabi najljubnejše odbor.

Telefonična in brzojavna poročila.

Mozirje, 1. aprila. Župnik Žehelj je umrl danes dopoldne. Pogreb bo v soboto dopoldne ob treh.

Dunaj, 1. aprila. »Wiener-Zeitg.« objavlja nastopno cesarjevo lastnoročno pismo na presumptivnega prestolonaslednika nadvojvodo Frana Ferdinanda d'Este: Ljubi gospod nečak nadvojvoda Fran Ferdinand! S pravim veseljem in pomirjenjem me napolnuje, ko vidim, da se je Vaši milosti po daljšem bolehanju zdravje zopet popolno utrdilo, in je toraj napočil trenutek, v katerem Vašo milost po lastni želji in v smislu svojih namenov zopet lahko dovedem k vojaški delavnosti. Na razpolago dajem toraj Vaši milosti svoje vrhovno poveljstvo. Ne da bi bilo potreba imenovati Vašo milost poveljnikom te ali druge vrste, bode imela Vaša milost v bodoče priliko voditi različne kardele pri večjih orožnih vajah, z višjega stališča opazovati skupno vojaštvo, sploh pa tako globoko se vtopiti v vse razmere vojne sile na suhem in na morju, da bo to svojedobno lahko koristilo splošnemu blagru. Glede ureditve Vašega vojnega štaba in podrobnostij, ki imajo uravnati delovanje Vaše milosti, izdal bom posebna navodila. Dunaj, 29. marca 1898. Fran Josip s. r.

Dunaj, 1. aprila. Nadvojvoda Fran Ferdinand, ki bo v smislu odloka cesarjevega vodil kot namestnik cesarjev zadeve cesarskega vojaštva, je že dosedaj izvrševal mnogo vladnih zadev, pridržanih cesarju.

Dunaj, 1. aprila. »Wiener Zeitg.« objavlja cesarjev odlok z dné 31. marca, s katerim se vsprejme ostavka namestnika kneza Sanguszko ter se mu izreka popolno najvišje priznanje za zasluge v dosedanji službi. Ob enem se imenuje grof Pininski gališkim namestnikom in se mu podeljuje dostojanstvo tajnega svetnika.

Dunaj, 1. aprila. (Poslanska zbornica.) V sinočni večerni seji, ki se je pričela po sedmi uri, se je nadaljevala razprava o programatični izjavi ministerskega predsednika. Govoril je soc. posl. Rusin Jarosiewicz, ki se je pritoževal nad postopanjem proti Rusinom v Galiciji ter o nasilnostih pri volitvah. Izraža se proti razširjanju avtonomije ter izjavlja, da njegova stranka ne bo podpirala vlade. — Posl. Herold je naglašal, da se nahaja parlament v stadiju akutne bolezni, katero pa je povzročil le slovanskim narodom toli krivični volilni red. Čehi se oklepajo trdno večine, mej tem ko Nemci niso zmožni sestaviti trdne večine vključno svoji solidarnosti. Državnopravni program češki ni nevaren za Avstrijo, marveč mu je iskati izvora v trenutku, ko se je ustanovila avstro-ogerska monarhija. Seja se nadaljuje.

Dunaj, 1. aprila. Danes se je prvič vršila slovesna služba božja v Garde-cerkvi, katero je cesar prepustil Poljakom. Poleg

poljskih poslancev se je vdeležilo slovesnosti tudi mnogo drugih, navzoča sta bila tudi posl. dr. Stojan in Žičkar.

Dunaj, 1. aprila. (Poslanska zbornica.) Razni poslanci so pričetkom današnje seje vložili več predlogov. Mej temi se nahaja nujni predlog posl. Pacaka in tovarišev, naj se spremene Gautscheve jezikovne navedbe na ta način, da morajo biti vsi državni uradniki v deželah češke krone večji obeh deželnih jezikov. Na interpelacijo posl. Sylvestra radi odgovora na razne interpelacije je odgovoril ministerski predsednik grof Thun, da namerava ne samo on, marveč vsi njegovi tovariši odgovoriti na interpelacije, toda še le potem, ko si zagotove popolno jasnost in gotovost. (Živahna pohvala.) Na vprašanje posl. Hoffman-Welnhof radi obsodbe urednika nekega lista, ki je objavil dobesedno interpelacijo v državnem zboru glede konfiskacije nekega članka in toraj tudi konfiskovani članek, je odgovoril pravosodni minister Ruber, da ne more sedaj na to odgovarjati in naj zbornica počaka na razsodbo kasacijskega dvora, pri katerem je na 130 gl. obsojeni urednik vložil pritožbo. Posl. Wolf predlaga mej najostrejšimi napadi na posamezne sodnijske funkcionarje, naj zbornica izrazi svoje ogorčenje nad tem prekršajem ustave. Predsednik pozove Wolfa opetovano k redu ter ga pozivlje, naj vloži pismen predlog. Mej tem se je nadaljevala razprava.

Dunaj, 1. aprila. Mladočehi so danes predložili načrt zakona, v katerem zahtevajo nekatere spremembe Gautschevih jezikovnih naredb v smislu popolne enakopravnosti obeh deželnih jezikov; ob enem tirjajo, da naj ta določila veljajo tudi za češki in poljski jezik v Šleziji glede porabe jezika pri uradih. — Govori se, da je ta predlog vladi zelo neprilichen. Grof Thun se je baje izrazil, da je nasproten sploh vsaki spremembi sedaj veljavnih jezikovnih naredb. — Parlamentarna komisija desnice je danes razpravljala to zadevo.

Dunaj, 1. aprila. V proračunskem odseku so bile predloge glede podpore, ki se ima dati poškodovanim po uimih, izročene posl. dr. Krek-u kot poročevalcu, ker dr. Kathrein ni mogel prevzeti tega poročila. Sklenilo se je, da vlada nemudoma preišče vse te zadeve ter takoj po velikonočnih počitnicah poskrbi za potrebni denar, da se razdele podpore.

Dunaj, 1. aprila. O prvi seji kvotne deputacije se je izdal nastopni komunikat: Razprave o raznih vprašanjih taktične in meritorične narave sta se udeležila poleg članov deputacije ministerski predsednik in finančni minister. Sklenilo se je, da vstrajaj avstrijska deputacija na rezerviranem stališču in naj se čaka na nuncij ogerske deputacije. Vlada je predložila nove izkaze o davčnih vspehih v zadnjem desetletju. Načelnikom kvotne deputacije je izvoljen grof Schönborn, namestnikom vitez Jaworski, poročevalcem Beer.

Dunaj, 1. aprila. Na prihodnjo nedeljo je sklican skupni ministerski svet, kateri se bo pečal s skupnim proračunom ter rešil nekaj nadaljnjih vprašanj. Posvetovanje preloži se le tedaj, ako bi do jutri ne ozdravel ogerski finančni minister. — Delegaciji se snideta dne 2. maja v Budimpešti in traja posvetovanje do binkoštnih praznikov.

Dunaj, 1. aprila. Tržaški poslanci so bili pri grofu Thunu; tam so zahtevali še drugo železniško zvezo s Trstom, nadaljevanje del pri luki in podpiranje njih narodnosti. Glede druge železniške zveze s Trstom je dejal Thun, da to ni samo tržaška, marveč stvar cele države; glede del pri luki je dejal, da se hoče v tej stvari poučiti, glede varstva narodnosti se je ministerski predsednik skliceval na vladno izjavo, ki pravi, da bo vlada jednako pravična nasproti vsem narodnostim.

Dunaj, 1. aprila. »W. Abendpost« poroča iz zanesljivega vira, da so poročila nekaterih listov, vsled katerih se podaljšajo le-

tošnje velike počitnice na ljudskih in srednjih šolah, popolno neosnovana.

Dunaj, 1. aprila. Danes so zopet socialni demokrati in Schönererjanci zgago delali po zbornici ter obteževali zborovanje. — Posl. Hoffman je stavil interpelacijo na predsednika zbornice, ali ima namen ex praesidio protestovati proti konfiskaciji lista „Arbeiter Zeitung“, ki je bila zaplenjena zaradi objave v državnem zboru stavljenе interpelacije, s čemer se omejujejo pravice državnih poslancev. Zbornični predsednik je odgovoril, da je že o tej zadevi govoril s pravosodnim ministrom ter mu označil svoje stališče, da je po njegovih nazorih to postopanje državnega pravdnštva nezakonito. Minister pa mu je odgovoril, da glede tega ne more več ničesar storiti, ker je vsled sklepa kasacijskega dvora konfiskacija in obsodba zakonita.

Pariz, 1. aprila. Vojsna komisija posl. zbornice je soglasno zavrgla od 160 posl. podpisani predlog, naj se uvede 2letna prezentna vojaška služba, ker je temu nasprotoval vojni minister.

Pariz, 1. aprila. Pri kasacijskem sodnem dvoru se je pričela včeraj razprava o pritožbi Zole proti razsodbi porotnega sodišča. Zola je bil odsoten. Priziv sestoji iz 7 točk.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24. urah v mm.
30	9. zvečer	731.6	8.5	sl. jzah.	oblačno	
31	7. jutraj	730.1	7.0	sl. zah.	dež	9.0
	2. popol.	726.7	10.5	sl. sever	dež	

Srednja večerajšnja temperatura 8.3°, za 1.7° nad normalom.

245 1-1

Žalosten naznanim prijateljem in znancem, da je Bogu dopadlo k Sebi poklicati mojo drago sestro

Pavlinio Zupan,

katera je danes 1. aprila po dolgi bolezni, previdena s sv. zakramenti, stara 23 let, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bo v nedeljo, dne 3. t. m., popoldne ob 4. uri iz tukajšnjega župnišča na farnem pokopališču v Stožicah.

Drago rajsko priporočam v molitev.

Ježica, dne 1. aprila 1898.

Simon Zupan,
župnik.

Na prodaj je meseca majnika

velika baraka št. 6

Pred prulami

iz lepega lesa, z več vrati, okni in polkni, po prav nizki ceni. Pokrita je na polovico s kositarjem. Več povzete se ravno tam.

244 3-1

Terezija Hočevar.

Mauthner-jevih
slovitih
zeliščnih in cvetličnih semen
v
zaprtih, oblastveno zavarovanih zavojih
s sodnijsko vpisano
varstveno znamko „medved“
se nahajajo
komisijska skladišča
pri največ
veletrgovinah z mešanim blagom v Avstriji.

V vsakem kraju je poverjena komisijska prodaja 80 najbolj zahtevanih vrst zeliščnih in cvetličnih semen le jedni tvrdki, toraj nastavljen le jedna omara. Kjer ni skladišča teh semen, se je obrniti naravnost do tvrdke.

Kot sveža in pristna semena, tvrdke Edmund Mauthner (Budimpešta, Andrassystrasse 23.) veljajo le ona, ki so zaprti v izvirne zavitke z letnico 1898 in na katerih se nahaja, kakor kaže poleg stoječa podoba, slika medveda in ime Mauthner.

Pred ponarejanji se svari.

Čas setve: Koncem februarja in marca.

Prostor za posejatev: 25-30 cm oddaljenost vrst 10 cm v vrsti.

Kakovost zemlje: Globoko zrahljana, redilna in ne na novo pognojena.

Pritlično sadno drevje

najboljših vrst, sposobno za obsaditev malih vrtov in golih sten na poslopih, vzgojeno kot piramide, eno in več etažne **palmete** z rodnim lesom oddaja se iz drevnice

Jos. Lenarčič-a
na Vrhniki.

Tu je dobiti tudi

jajca za valenje

od Houdan, Plymouth Rocks in Italijank po 15 kr. komad.
228 3-3

Vsega ozira vreden

ter domač izdelek je iz **kranjskih planinskih rastlin** napravljeni **likér**
272 3

„Triglav“

J. Klauer-ja v Ljubljani.

Po svoji čistosti in veliki zdravilni moči za želodec je ta žganjina vsega priporočevanja vredna. Kot krepčalno pijačo naj bi imeli ta likér v vsakem gospodinjstvu.

Na prodaj je v lekarnah gg. **G. Piccoli** in **Ubaldo pl. Trnkóczy**, kakor tudi večinoma pri vseh prodajalcih **delikates** in v **specerijah**
99 25-15

Krompir za seme

beli (onejidoveo), rumeni in rožnik, dobi se pri 240 5-1

Alojziju Kanc-u v Ljubljani, Dunajska cesta 42.

158 30-10

Od vis. c. kr. ministerstva vsled ukaza dne 7. maja 1894, št. 5373 dovoljen.

Brodarstvo poštinih brzoparnikov do Novi-Jorka:

Iz Brene vsak torek in soboto zvečer.

Iz Southamptona dotakniviši se

Cherbourg-a vsako sredo in nedeljo

Iz Genove dotakniviši se Neapola

via Gibraltar dva ali trikrat na mesec.

Brema - Avstralija.

Do

Adelaide, Melbourne,

Sydneyja.

Brema - Vzhodna Azija.

Do Kitajskega.

Do

Japonskega.

Do

Buenos-Ayres.

Do

Baltimore.

Do

Novi-Jorka traja

6 do 7 dni.

Najlepša in najcenejša pri-

ložnost za potovanje.

Glavni zastopnik v Ljubljani:

Edvard Tavčar.

Dunajska borza.

Dne 1. aprila.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. 25 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 " "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 10 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	102 " 10 "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 25 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 40 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	922 " "
Kreditne delnice, 160 gld.	364 " 10 "
London vista	120 " 40 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 72 1/2 "
20 mark	11 " 75 "
20 frankov (napoleonador)	9 " 52 1/2 "
Italijanski bankovci	45 " "
C. kr. cekini	5 " 64 "

Dne 31. marca.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	163 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160 " 25 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	196 " "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 70 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	— " "
Dunavske vravnave srečke 5%	130 " "
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	109 " "
Posojilo goriškega mesta	112 " 50 "
4% kranjsko deželno posojilo	99 " "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " 10 "
Priporočne obveznice državne železnice	223 " 50 "
južne železnice 3%	184 " 25 "
južne železnice 5%	126 " 40 "
dolenjskih železnic 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	204 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 " "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 " 25 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	— " "
Salmove srečke, 40 gld.	83 " "
St. Genois srečke, 40 gld.	80 " "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	59 " "
Ljubljanske srečke	22 " 75 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	160 " 50 "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3445 " "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	426 " "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	76 " 75 "
Splošna avstrijska stavbinska družba	115 " "
Montanska družba avstr. plan.	152 " 35 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	180 " "
Papirnih rubljev 100	127 " "

S 1. aprilom se prične novo celoletno naročevanje!

Avtentično oznanilo žrebanja tu in inozemskih loterijskih srečk, izkaz vseh izžrebanih državnih in zasebnih oblagacij.

Naročnina od 1. aprila do konca dec. t.l. je za Avstro-Ogersko gld. 2.—.

„MERCUR“

XXXVI. leto.

S 1. aprilom na novo vstopivši naročniki dobijo, dokler je še kaj zaloge, kot **brezplačni privržek „Finanzielles Jahrbuch“**, ki obsega zaznamek vseh izžrebanih srečk. — Naročuje se s poštnimi nakaznicami pri vseh c. in kr. poštinih uradih in pri administraciji „Mercur“, Dunaj, I. Wollzeile 10.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni vrednik: Ivan Rakevec.

Tisk »Katoliške Tiskarne« v Ljubljani.